

Natis 12.000, cena ene številke 4 h.

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopu.

Štajerc izhaja vsaki drugi četrtek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izhaji do-
tične številke vpsolati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuj za
celo leto K 1.— s. poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 številk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—,
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—,
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 1.

V Ptuj v nedeljo dne 1. julija 1900.

I. letnik.

Ljubi kmet!

Iz lastne vednosti Ti je dragi kmet znano, kako Te je naš ljubi Bog v zadnjih letah pri Tvojih pridelkih in dohodkih prikrajšal. Tu je toča vse pobila, tam pa povodnja veliko škode povzročila sploh ena slaba letina sledila je drugi, v vinogradih pa le najdeš žveplo, galico in vsega drugega peklenškega samo grozdja ne ali vsaj malo. Pa vendar moraš le Ti za vse ljudstvo vsakega stanu živež priskrbeti in sicer kolikor mogoče po najnižji ceni, štibre pa moraš še vedno toliko plačevati kakor v pretečenih letih. Nek pregovor pravi: „Oslu, ki tu mlati, se nesme gobec zamašiti in kuharica nesme stradati“ a za kmeta ni nobenega pomena. — Od Tebe se le zahteva, da pridno delaš in vse svoje pridelke na sejm privlečeš, in svojim ustam prikrajšaš, hočeš le toliko krajcerjev nabrati, da zamoreš štibro plačati. Truditi in mučiti se moreš od ranega jutra do poznega večera in pri vsem tem moraš še skoro lakoto trpeti, med tem ko si drugi svoje trebuhe napolnjujejo.

Večina advokatov se za Tebe nič ne briga, če so te že na boben spravili, pripiše še Ti k večem k Tvojim dolgovam svoj račun; drugi stanovi, ki dobavljajo plačo od države, to so gospodje, katerim tudi ni mar za to, kako se Tebi godi. Gospod župnik Ti pa pri kmetiji tudi nemorejo pomagati, ker oni so le študirali in so zato odločeni, da Te v keršanskem na-

uku podučujejo in Tvojo dušo zveličajo, — dostikrat so pa sami veliki revež in imajo le dolžnosti svojega svetega stanu za izpolnevati.

Vendar je še pa nekdo, ki se za Tebe briga in to sem jaz, Tvoj trgovec; kajti, če Ti nimaš denarja, nemoreš od mene nič kupiti, in tako pridem tudi jaz na nič. Že davno Te obžalujem, ker sem videl, da se Ti brezuspešno mučiš in trudiš, k temu še Te pa raznoteri komedjanti za bedaka imajo in Ti le v toliko vse misleče v Tvoj prid obljubujejo, da Te ložje pogubijo in še v večjo revščino spravijo. Odločil sem se torej v prihodnost s Teboj v tesni zvezi ostati, da Ti zamorem potrebno svetovati, kako da prideš do Tvoje pravice in da jako težko breme t. j. davke, ki Te zatreti hočejo, iz ram odložiš. „Štajerc“, ta časopis, ki Ti ga danes prvokrat v roko stisnem, ima namen, Tebi vse o Tvojih potrebah pojasniti in Tebi re vse na Tvoj prid in blagor svetovati. Če se Ti bo kje krivica zgodila, če pri nekaterih uradnikih ne boš vslišan, če Ti bo začel kateri advokat kožo čez ušesa lupit ali če se Ti bodo preveliki davki odmerili, obrni se zaupljivo na uredništvo „Štajerca“, ono Ti bo vsikdar pravo pot pokazalo, kje in kako da, Tvojo pravico najdeš; ono se bo tudi izključljivo in neprenehoma le za Tvojo pravico in Tvoje potrebe po-
tegovalo. —

Tvoj trgovec.

Vinski trgovci.

Spisal H. M.

Sicer je že dolgo časa minulo, ko se je sledeča dogodka vršila. V neki vasi K . . . prišla sta v krčmo dva vinokupovalca. Vas K . . . ima lepo lego v majhni dolinici. Južni griči, kako daleč oko seže, vidiš le samo vinograde. Ob času, ko se je sledečo dogodilo, tamošnji ljudje še o trtni uši in medeni rosi niti slutili niso.

Marsiktera žlahna kapljica pridelala se je na teh gričih, in kakor zakopani zaklad ležali so polni sodi v vseh hramah. —

Omenjena kupovalca vsedla sta se v gostilni prav na široko; jedla in pila sta kolikor jima je dišalo. Po dovršenju tega prijetnega dela poslala sta po meše-

tarje. Taki vinski mešetarji nahajajo se še dan danes v nekaterih krajih, tako n. pr. na Spodnjo-Avstrijskem, Južno-Moravskem in v posameznih komitatih na zahodnem Ogerskem. Ti vejo prav dobro za vsako kapljico vina v svoji vasi in vinske trgovce vodijo v hram k prodajalcem. Takoj v gostilno došlim mešeterjem, razložila sta njima, da sta odposlana od vinskega veletrštva S . . . iz Dunaja, da njihov gospod za njima pride in da morata onadva poprej vse o ceni vina itd. poizvediti. Gospod je že na potu in ga proti večeru pričakujeta. On bo sam, na veliko vina nakupil, onadva hočeta le vino pokušati.

Mešeterji so bili popolnoma zadovoljni. Zakaj ne? Izgledala sta prav zaupljivo in sta se po tem tudi obnašala. Mešeterji bili so jako vneti za nju, kajti

Zahteve kmeta.

Na binkoštni torek bilo je v Gradcu prvo generalno zborovanje katoliškega društva za Srednjo- in Gornje-Štajersko. Okoli 2000 kmetov je prišlo k temu zborovanju.

Prvi poročevalec milostljivi in visokočastiti gospod poslanec stolni dekan prelat Karlon poročali so o deželni volilni prenapredbi, ki bi se naj vpeljala na korist kmeta.

Omenilo se je, da se mora vpeljati naravnostna in skrivna volitev z volilnimi listi; ravno tako važno pa je tudi, da se z ozirom nato, — koliko davka ljudstvo plača in kateri pomen ima kmetovalstvo — primerno pomnoži poslanstvo (mandati) deželnih občin.

Daljna zahteva je ta, da vgasne prednostna pravica deželno uradno vknjiženih veleposestnikov, ker nima prave podlage.

Nato zglasil se je deželni poslanec Hauser iz Linca, ki je govoril o "potrebnosti „Reiffeisen-novih hranilnic“, ki bi se naj ustanovile na korist in pomoč kmetom. —

Pri tej priliki omenil je ljudsko-kreditne banke na Gornjem Avstrijskem, ki je z malim denarjem začela, danes pa že čez deset milijonov premore in je šest milijonov samo na kmečke hiše razposodila. Tako pride kmečki denar zopet kmetu na dobro.

Kmetijstvo je sedaj v najhujši zadregi in ako ne bi kmet imel toliko zaupanja na Boga, moral bi popolnoma obupati, posebno ker državni zbor ničesar ne stori. Zato smemo reči: „Revni kmet, pomagaj si naprej sam, potem ti bo tudi Bog pomagal. —

Govornik je pokazal uredbo take hranilnice. Torej ne čakajmo dalje in ustanovimo takošne hranilnice. (Velikansko ploskanje.)

Na to sprejela se je soglasno sledeča rezulacija:

„— Glavni shod katolično konservativnega kmečlega društva za Srednjo- in Gornje-Štajersko privol., da se ustanovi kmečka društvena blagajnica in sicer na podlagi po društvenem odboru izdelanih pravilih in nalaga upravništvu, da predloži pravila (statute) v uradno odobrenje in da bo skrbelo za kakor hitro

pričakovali so lep zaslužek za se in da tudi vaščani dobijo veliko denarja.

Podali so se torej najprvo v klet k županu, a ne samo zato, ker je imel on najboljšo vino, temveč tudi zato, ker se vendar spodobi, da njega prvega počastijo.

Hodili so iz ene kleti v drugo, povsod sta vince samoumevno tako hvalila, da so vse prepričali, da bo njihov gospodar grozno veliko vina odkupil; pri vsem tem sta se pa žlahnih kapljic v toliko nasrkala, da sta postala prav židane volje. Na enkrat sta začela se na tihoma med seboj pogovarjati.

Proti 4 uri, ko so že večinoma vse kleti obiskali in ko pridejo na cesto do ene štacune, hotel je gospod Fürst „cigare“ kupiti. Začel je po vseh žepah denar iskati. Slednič pa le zavpije: „Za božjo voljo, meni se zdi, da sem moj denar zgubil!“ —

mogoči začetek poslovanja te društvene blagajnice. Govornik želi že za naprej božji blagoslov temu podvzetju.

Gosp. Alojz Riegler govoril je pa o nastanovitvi kmečkih zavarovalnic proti ognju. — Jako zanimljivo pojasnil nam je neprilike sedajnih zavarovalnic, posebno omenil je, da, ko se je na Spodnjo Avstrijskem ustanovila deželna zavarovalnica, je ena že prej obstoječih zavarovalnic svojo premijo takoj za 20% znižala. Na to je govornik poročal o vspehu vprašalnih pol, ki so se v zavarovalni zadevi razposlale. Z začetkom l. 1901 bode gotovo že kakih 2000 posestnikov za 13 milijonov zavarovanih. Tedaj smemo mi čisto mirno omenjeno zavarovalnico proti ognju ustanoviti.

Nato podelila se je beseda gosp. Bergerju, da poroča radi lova. — Lov je iztek zemljiščne posesti in zaradi tega se mora posestniku tudi pravica podeliti, da ima sam pravico z lovom razpolagati. Posebno je omenil škode, ki jo naredi zverina, kar bi se pa lahko zabranilo, če bi bile občine same radi lova merodajne. Govornik povedal je tudi, da je na Češkem že davno to postava, kar je pri nas še le zahteva in posebno na Nemškem, kjer je lovska postava veliko boljša kakor pri nas.

Reklo nam je se tudi, da se o provzročeni škodi ni veliko pritoževalo! (Klici: „Oho, ti gospodje menda niso nič slišali!“ —) — Toda če se tudi pritožujemo, saj nimamo nič od tega, kakor nepotrebne pote, odškodnine pa tako ne dobimo. Zato hočemo skrbeti, da doseže kmet tudi v tem obziru svojo pravico.

Na to je predsednik prepustil predsedništvo svojemu namestniku gosp. poslancu Herku, — ter sam poroča o kmetijski postavi ter omeni kako stršansko zadolženi so štajerski kmetje; dolgovi znašajo 200 milijonov gold. in se vsako leto še za 3 milijone povišajo. Od nekdanj pa ni bilo tako, vzrok temu je le to, ker se vrednost zemljišča, kadar se nasledniku čez da, v primeri k dohodki previsoko ceni, ker kmet mora svojim upnikom višji činž plačevati kakor pridelki grunta znašajo. To se mora pa odvrniti in za to skrbeti, da se zemljišča ne prevzamejo za višjo

„Ni mogoče!“ še bolj prestrašen njegov tovarš. „Jaz sem ti ja dal ves moj denar v shrambo! To bi bilo lepo. Stoj! — morda imaš pa denar pri tvojih rečeh v gostilni. Počakaj, jaz grem gledat.“ Med tem ko so se drugi po cesti sprehajali, podal se je ta gospod na pot proti gostilni. Roke je držal križem na hrbtu, a ne zaradi ugodnosti, ampak le za to, ker je imel pod suknjo neko reč skrito.

Čez nekoliko časa prišel je zopet z preplašenim in od vina rudečo progastim obrazom nazaj. — Suknjica pa, ki mu je bila poprej precej tesna, visla je čudovito ohlapljeno od njega. Čisto klavern pritoževal se je, da je ves denar zgubljen, — da je najmanj 200 kron zgubil in da sta zdaj popolnoma osramotena, čakati bota morala dokler njihov gospodar pride in njihove reči v gostilni reši.

(Konec prihodnje.)

gove delati. Nato pridejo intabulacije, tožbe in eksekucije, kateri te potem popolnoma zaterejo. Že iz tega lahko sprevidiš, da je le odvetnik čez to vesel, če se tebi ubogi kmet slabo godi; on si pri tvoji revščini kruh služi, kajti on je tako rečeno naravni sovražnik kmeta.

Izredne enake advokate, spada tudi neki doktor iz Ptuj, kateri razun svoje advokature, prav fletno še na drug način posluje in si gromne svote denarja prisluži.

On je tako daleč prebrisan, da si po najnižji ceni cele kmetije nakupi, katere potem razkosa in posamezne parcele z velikim dobičkom prodava.

V to svrhu ima on enega za tak posel celo pripravnega moža iz Ptujске okolice.

Ta doktorjev mašeter revnega kmeta tako le v zanjke napeljuje:

Če ubogi kmet nimna denarja za ponujeno zemljišče, pelje ga koj k omenjenemu doktorju, kateri mu seveda le proti intabulaciji na prodani oziroma kupljeni grunt in proti činžu denar za kup zemljišča posodi.

Jako ljubeznivo postopanje je to, ni res „Südsteirische“? — Doktor posojuje denar proti intabulaciji in „činžu“ za to, da kmet od njega kakšno najjivico kupiti zamore.

Kaj se pa potem zgodi, če ta revni kmet o pravem času činža in posojila ne plača; — to tudi dobro vemo, — namreč, grunt gre zopet na prodajo in v last doktorja. Zemljišče se pa na gori navedeni način zopet drugemu nespametnemu revežu proda.

To pregrozno prijateljstvo (?) tega doktorja do kmeta in kršanska ljubezen do svojega bližnjega pripomogla mu je do premoženja do okoli 100.000 kron, med tem ko so pa najlepše kmetije in domačije zginile in njih posestniki postali so k večjem težaki, večinoma pa berači.

Torej dragi kmetje ustanovljajte društva, ki vas bodo o tem podučevala, da bo te vaše pravice našli.

Politični ogled.

Znotrajna politika stoji še vedno na starem mestu. Zbornica se še ni razpustila; kaj in kako pa vlada namerava, se neve. Po časopisih se mnogo prepira, kaj je zdaj početi. Nekateri odločili so se za razpustitev, drugi so pa vneti za novi opravični red. Češka in nemška leva stranka spisala je spomenice, v katerih pravijo, da o načrtu jezikovnih pravil ministerstva prezidenta Koerber nočejo nič vedeti.

Ogerski državni zbor je svoje delovanje preložil. Cesar bo sam deleže za eno leto določil. Ogerski minister prezident pl. Szell izrekel je, da glede nemirov na Kitajskem nobena država na osvojitvev nemisli, temveč, da se le v pomoč naseljencev v te zadeve vtikati morajo.

Na nemškem je državni zbor sprejel predlog radi brodovja.

V Italiji še tudi ni pravega mira. Nova volitev

dobila je poslednji vdarec. Ministerstvo Pelloux je odstopilo, pa tudi novo ne bo vstanu vse pomiriti.

Francozki republikanci nameravajo se nekoliko bojevati glede omike. Hočejo namreč nekaterim vrsnim meniškim društvam javni poduk prepovedati. Ministerstvo si bo s tem še več sovražnikov pridobilo.

V Južni Afriki se glede vojske v zadnjem času ni nič posebnega vršilo. Buri se še pa vedno protivijo.

Nemiri na Kitajskem se če dalje bolj množijo. Bokserji, kateri vse ptujce iz dežele pregnati hočejo, in ktere kitajska vlada podpira, so železnice, katoliške cerkve in misijone uničili in baje nekatere evropejske poslance umorili. Kakšno škodo so Bokserji že naredili, se nemore gotovo zvediti, ker so telegrafe uničili. Združene evropejske, azijske in ameriške vlade se že s Kitajci vojskujejo, ako ravno vojska zdaj še ni napovedana bila. Iz sedemnajst trdnjav ob Taku streljali so v nedeljo 16. junija po noči na združene ladje, pa Kitajci so se pri streljanju jako zaračunili. Konec bil je ta, da so ptuje ladje jih pregnale in da so se polastile reke Peiho, ki je bila po trdnjavici Taku zaprta. Najresnejši je sedaj položaj v Peking-u in okolici. Z dne 14. junija se naznani: „Po noči so bili najhujši nemiri proti naseljevalcem. Najlepša poslopja na vshodni strani so požgali, in več sto ptujcev, ki so bili v službi pri kristjanskih Kitajcih so jih pomorili. Naselniki so pod varstvom ptujih straž. Če ne bodo zunajne vlade pomoči poslale, tako imamo strašanskih dogodkov pričakovati. Sicer pa že masirajo že od vseh strani vojaki na Kitajsko.“

Najnovejša poročila.

(Ženitev nadvojvode Franz Ferdinand-a z grofinjo Sofijo Chotek.) Dunaj, 25. junija (C. kr. Corr. Bur.) Časopis „Fremdenblatt“ naznanja: Poroka nadvojvode Franc Ferdinand-a se bo vršila začetkom julija v državnem mestu brez dvornega obredja. Nadvojvoda se bo zaprisegel radi odpovedi prestolonasledništva njegovih otrok iz morganatičnega zakona in radi stanu njegove soproge. Njegova soproga ne bo imela cesaricinih pravic in tudi ne naslova (imena), ravno tako se eventualni sinovi ne bodo nadvojvoda imenovali. Dotična pisma se bodo dne 29. junija uradno razglasila.

(London 25. junija. Kitajski železniški ravnatelj Tscheng poroča iz Shanghai, da je še pred nekaterimi dnevi bil v Peking-u mestni del „Fremdenviertel“ nepoškodovan. Če pa med poslanskimi poslopji samo še angleško avstrijsko in belgijsko poslopje stalo. Vse drugo je požgano.

(London 25. junija. V boju pri Tien-Tsin so Rusi največ vojakov zgubili. O Avstrijancih se nič ne omeni. — Kitajski vojaki nameravajo zopet proti Taku masirati. Se trdnjav osvojijo. Rusi se bojijo punta v Peking-u. Položaj na severni strani Peking-a je zelo nevaren. Kitajski vojaki imajo najboljše puške in orožje. Nemiri razprostirajo se pri Nuswang-u jako naglo. Prefekt hotel je precej streliva odposlati proti severu. Colni urad je pa to zabranil. Uradniki igrajo

dvojno igro, evropejce tolažijo in jim vse dobro zagotavljajo, ob enem pa na tihem Bokserje podpirajo.

(London.) 25. junija. Nek Kitajec, ki je 16. junija iz Pekinga na tihem v Shanghai odišel, povedal je, da so vsa poslanska poslopja razun angleških, avstrijskih in belgijskih požgana, princa Tschung so pa Bokserji vmorili. Severni in zahodni mestni del v Peking-u kakor tudi isti del, kjer so ptuji naselniki, je v plamenih. V Londnu pa tej vesti prav ne verjamejo.

(Petrograd.) 25. junija. (C. kr. Corr. Bur.) Carjeva povelja se glasi: Ker je potrebno, da vojništvo za boj pripravimo, zapovem vojnem ministru, da pokliče vojake iz sibirskih okrajev in vojaškega okraja Amur v aktivno službo in da vse potrebno ukrene.

Razne stvari.

(800 kron kot odškodnina za poškodbo po zverini.)

Iz Radgone se piše: Dne 10. junija t. l. bila je obravnava vsled tožbe Antona Schmidt zaradi odškodnine glede škode, ki jo je naredila zverina. Konec te pravde je bil jako zanimljiv, ker je že poprej radi tega tožba tekla. Grajščak gospod Vinc. Malik je že poprej poškodovanca zastopal, istotako ga je tudi pri tej obravnavi. Kot zvedenca sta bila pozvana grajščaka gospoda Fischer iz Vildona za poškodovanca in gosp. Kranner, učitelj na sadno- in vinorejski šoli v Mariboru, kot zastopnik nekega lovonajemnika iz Maribora. Razpravovoditelj bil je c. kr. okrajni komisar grof Fünfkirchen. Najemnik lova ponujal je poškodovancu za odškodnino 20, potem 60, 100, 300, 600 kron, na kar sta zvedenca škodo na 800 kron konstatirala (odmerila.) Po vrh temu moral še mu je pa za eno novo obleko dati. Posebno se pa mora omeniti, da se je poškodovancu poprej že njegova zahteva skoro odklonila, ker je c. kr. okrajno glavarstvo v Radgoni tirjalo, da mora izreči, ako je eventualno pripravljen, stroške za komisijon plačati. To je bil tudi vzrok tožbe radi razžaljenja uradne časti. Pri odhodu gospodov Malik in Fischer so se jim kmetje posebno zahvalili in so gosp. Malik-a prosili, da naj v kratkem glede vprašanja zaradi lova zbor skliče. Vbogi kaznovani mož se zdaj strašansko jezi, trdeč, da mu divji lovci tako in tako vso zver postreljajo — Pomiri se žlahni gospod! Zagotavljamo ti, da se mi s postreljanjem zverine ne bomo pečali, da iz srca radi to mestnim gospodom in lovskim pleminitašom prepustimo in da ti rajši listne uši, vsakoršne bolhače, hrošče, poljske miši, trtno uš in drugo kmečko zverino obijali in peronosporo zatirali. Mi bomo zanaprej z največjim veseljem naše polje brez godrjanja z našo živino in v potu našega obraza lepo obdelali, da bodo revni jeleni, srne, zajci in fazani kaj zreti imeli. Ako bodo ti gospodje tako dobri in prijazni, da nas namesto psov, ki se po železnici težko seboj pripeljajo, kot gonjače za 2 „zekserja“ prejeli, bomo jim tudi tiste peklenske obstreljene ki ne pazijo na gospodsko komando, vloviti in z gonjačkimi poleni pobiti pomagali. Če pa dobimo en par zajčnikov tja, na čim sedimo, nam bo pa taisti gospod gotovo nekaj

desetakov „šenkal“, da mu za to še roko pojubimo, ker on temu ni kriv, temuč le te peklenske čale ali pa ščipalnik na nosu, ki je bil nekoliko zaprt tegjen! Če bi se pa enemu teh jako ljubeznivih lovskih gospodov taka nesreča pripetila kakor „Thalrhofer-jemu Makselnu“, — ali pa da bi se mu „logica“ na brazdi zlomila, bomo ga pa „štupo ramo“ domov zanesli.

(Odvetnik dr. Brumen v Ptuj) imel je dne 23. junija t. l. v Mariboru veliko pravdo. Učitelja W. Frisch v Ptuj je tožil, ker je ta v „Pettauer Zeitung“ trdil, da je gospod doktor Brumen ovaduh (obrekovalec); bil je gosp. Frisch prisiljen to dokazati ali pa v ljuknjo maširati. Pravda končala se je pa za vbogega odvetnika žalostno. Dokazalo se je, da je dr. Brumen v časopisih že strašno veliko neresnic pisal in s tem veliko poštenjavrednih ljudi oškodoval in da je bil zato že večkrat sodnijsko kaznovan, enkrat z globo po 200 gld., enkrat 75 gld. in enkrat 25 gld. Ni torej čuda, da so porotniki soglasno gospoda Frisch-a nedolžnim spoznali, dr. Brumen-a pa v povračilo stroškov obsodili, kateri okoli 2000 kron znašajo. O tem gospodu vemo še pa sledeče: Pred kratkem prišla je kmetica gosp. Zelenko iz Podvinc k dr. Brumen-u, da mu plača dolžne stroške. Z velikim trudom spravila je nekaj denarja skup, in zategadelj imela je samo drobiž, krone in vinarje. Ko je pa ta denar zdihaje prežlahnemu doktorju naštetih hotela, zahteval je za preštevanje drobiža posebej 2 gold. Ker vboga kmetica več denarja sploh ni imela, odšla je jokaje v mesto, da denar zamenja. Hodila je od enega trgovca do drugega. Vsmilil se je nje neki nemški trgovec in ji je dal bankovce za drobiž, samoumevno — kakor se tudi spodobi, brezplačno. Kmetje ogiblajte se tacih advokatov!

Obdelovanje travnikov,

razlagano po gospodu Rudl-nu jun. dne 5. junija 1900 pri vzglednem gospodarstvu štajerske hranilnice v Podlehniku pri Ptuj.

Kmet je dan danes prisiljen svoja zemljišča oziroma rastline boljše obdelovati, kajti razmere so se v toliko predrugačile, da če hočemo umetno gospodariti, nismo več tako obdelovati kakor naši predniki.

Najlepši dokaz za to je današnje obdelovanje vinogradov. Kaj se ni pri tem vse spremenilo? —

Sedaj bode treba pa naprej koračiti in sicer k živinoreji in obdelovanju travnikov in v prihodno bomo le rekli: „Skrbimo za male, pa dobre vinograde, bolje za živinorejo in za jako veliko klaje (krme).“

Vse slabe lege, kjer so do sedaj vinogradi bili, spremeniti jih moramo umetno v gorske travnike. Enoral prav dobrega gorskega travnika preživi eno veliko živinče skoz celo leto. Če se ena krava v hluu krmi, dobimo od nje na leto lahko 100 centov gnoja, ako z gnojem pravilno ravnamo. Brez gnoja pa pri kmetijstvu sploh ni na obilno pridelkov misliti.

Kakor nam je znano, se hlevni gnoj ne more nadomestiti z umetnim gnojem, kajti ta služi le kot pripomoček.

Torej pravi kmet, kateri hoče uspešno gospodariti, mora se posebno z živinorejo pečati, a ne samo tako, kakor je bila večina do zdaj navajena; živina zahteva dobro postrežbo in dobro krmenje in pa tudi prizanesljivo ravnanje.

Vsaki kmet naj torej v prvi vrsti skrbi za dobro in veliko krme in domači gnoj.

Če kdo gnojnico v potok spuša, gnoj na dvorišu in cestno blato ne spravlja, hlevni gnoj nikdar ne zлага in potepta ali stlači, ta ni nikakoršen gospodar. Tako se še žalibožje danes pri nekaterih kmetih na dvorišu gnoj nahaja, ki ga je njegov stari oče zanemaril proč spraviti in porabiti.

Nadalje mora kmet vse škodljive izvirke, ki mu dostikrat celo polje vmočvirijo, iz svojega zemljišča odstraniti in vodo odpeljati, nasprotno pa tudi ob suši potrebno vodo napeljavati, polje in travnike pa planirati.

Slednič mora skrbeti, da na enem mestu polja ne raste vedno leto za letom ena in ista rastlina.

Pri obdelovanju travnikov je to čisto lahko; eno leto naj bo travnik, drugo leto pa polje in vsak slab travnik spremeni se naj v polje in kot tako obdeluje tako dolgo, da je čisto dračja ali škodljivih rastlin, da je dobro in globoko zrahljana in tudi pognojena zemlja. Potem se pa naj zopet v travnik spremeni. K temu bi bilo jako pametno, tako le ravnati: — prvo leto, naj bi se ena desetinka travnika preorala in tako naprej, da je v 10 letih prvi kos zopet preorani. Po takem pridobimo si umetne travnike in obilno krme.

Ako hočemo dobre travnike imeti, mora biti zemlja globoko rahljana, mora imeti staro moč in prosta škodljivih rastlin. Pri tem vsem je torej neobhodno potrebno, da si vsak kmet misli: — „Ali se naj dela popolnoma pravilno — ali pa nič.“ Zdaj se še vprašajmo, kakšne travnike si naj naredimo, kajti kakor znano jih je več sort in sicer taki, ki so 2—3, 4—8 in tudi 8—20 let plodonosni.

1. 2—3 letni travniki tako imenovano deteljišče je le tam za priporočati, kjer se le čista detelja seje. Namesto čiste detelje bi bilo boljše sejati takozvano deteljsko travo, ker ti pridelki so obilnejši, bolj gvišni in trpežni, taki travniki nasprotujejo lažje škodljivim rastlinam in piča ni za živino tako napuhljiva.

2. Najboljši travniki so pa 4—6 letni in naredijo se naj povsod, kjer je le mogoče.

3. Trpežni travniki se priporočajo pa le tam, kjer je preoranje nemogoče n. pr. strmi gorski travniki.

Pri takih travnikih je trava k detelji v različni primeri in sicer:

1. deteljni travniki	80%	detelje	20%	trave
2. premenjevalni travniki	30%	„	65%	„
3. trpežni travniki	20%	„	80%	„

Kmet, kateri travo pozna, si bo lahko sam potreben recept za takšno zmes napravil.

Bolj težavno je preračunati koliko kilogramov semena se naj seje. Vsakdo v tem ni zadostno izučen, zaradi tega naj se raji obrne v takih zadevah na deželni odbor, temu je le treba naznaniti, kakošna je

zemlja, koliko meri in kakšen, gori navedenih travnikov si narediti želi.

Take prošnje se morejo seveda začasno v spomladi odposlati; sploh se pa taki recepti vsako leto javno razglasijo, treba je torej le, se teh določil držati.

Samoumevno se najboljše seme in po najnižejši ceni razpošilja.

(Konec sledi.)

Ljubi gospod Korenjak,

ud okrajnega zastopa pri Sv. Barbari pri Ptuj!

Mnogokrat sem slišal, da ste se Vi iz srca radi potegovali v okrajnem zastopu za haložke potrebnosti in da ste v korist Haložanov že precej veliko dosegli.

Zato sem se pa pred kratkem zopet na Vas spomnil.

Hočem Vam povedati, kakšen strah me je preletel in v kakšni nevarnosti sem bil zadnjo sredo. Peljal sem se od Leskovca proti Sv. Barbari. Od Leskovca gor na breg je še šlo za hudo silo, a kaj potem, ko sem se moral dalje peljati; — naenkrat zagledal sem strašansko pečovje in grozovito globočino pred menoj.

Nehote mislil sem, da je že tukaj konec sveta. Kako in kedaj bom pa zdaj k sv. Barbari prišel?

Ker sem vendar prisiljen k sv. Barbari se peljati, potoval sem naprej, akoravno v največem strahu, tako da so se mi hlače tresle, a kaj čem, svojega voza s konji tam nisem mogel več obrniti, moral sem naprej. — Zažlajfal sem vsa štiri kolesa, drskal po pečovju z največjo previdnostjo navzdol. Pa tudi vse to mi ni nič pomagalo, naenkrat se je vse zvrnilo z menoj vred. Kakor blisk ležal je voz, konji in jaz v globočini. — Kako je vse izgledalo, mislim ni potreba posebej omeniti. Vesel sem še bil povrh temu, da sem vsaj naspol živ do sv. Barbare prilezel.

Prosim Vas torej za božjo voljo, imejte toliko vsmiljenja do nas, ukrenite tudi o tej zadevi to potrebno pri okrajnem zastopu, da se ta peklenska pot (cesto jo nemoremo imenovati) v toliko popravi, da se ne bo treba še zanaprej namesto na vozu — po glavi k sv. Barbari voziti. —

V zaupanju, da mi v prihodnost ne bo treba več takega straha prestati, zahvaljujem se že naprej Vaš prijatelj

Valentin.

Gospodarske stvari.

(Priporočen nahrbtni žveplalnik.) To je nahrbtni žveplalnik „Styria“, sestav Flick. Deželnemu odboru se je posrečilo, da more omenjeni žveplalnik, ki izvrstno deluje in je zajedno po ceni, po obeh deželnih preskušališčih v Gradcu in Mariboru oddajati vinogradnikom. Žveplalnik izumil je Richard Flick, c. kr. računski asistent v Gradcu in zajedno posestnik vinogradov v Framu pri Mariboru. Žveplalnik „Styria“ ima te-le prednosti: 1. Žveplalnik je prav lahek, tehta komaj 4 kile. 2. Obstoji brenta iz ploske lesene

škatlje, torej se lahko ne poškoduje. 3. Priprosta konstrukcija, se lahko razstavi in pride do vseh delov. 4. Praši zmleto žveplo enakomerno in drobno. 5. se ne zamaši in ne nareja gruč, torej se tudi nič žvepla ne potrat. 6. Nizka cena samo 11 kron — 5 gld. 50 kr. z zavojem vred. Žveplalnik je ob preizkušanju raznih sestavov žveplalnikov obče zadovoljil in se more vinogradnikom kar najbolj priporočiti. Izdelovatelj nahrbtnih žveplalnikov „Styria“ je Jožef Hafner, mizarški mojster v Gradcu, Keplerstrasse.

(Svinjereja na Štajerskem.) Dasi je po c. kr. kmetijski družbi štajerski pričeta akcija v povzdigo svinjereje dosegla že prav povoljne uspehe, vendar še ljudstvo, ki se peča v svinjerejo, te zelo važne akcije ni dosti spoznalo in je ne ceni tako, kakor bi bilo želeti in bi se z važnostjo nje naloge vjemalo. Kakor znano, imamo deželsko svinjo, ki je sicer trdnejše nravi, ter prenaša slabejšo postrežbo in pičo kakor svinje kakega žlahtnega plemena, ali ima tudi slabe telesne oblike, kakor: ozek hrbet, ozko ledje in križ, plošnata rebra, kakor tudi nepovoljne mesne dele (pleče in krače.) Da se dobi boljše prasičje pleme, da ne bo imelo teh napak, je c. kr. kmetijska družba štajerska sklenila, porabljeni angleško čistokrvno pleme v križanje, ter oddaja svinjerejem in občinam, ki za to prosijo, angleške čistokrvne mrjase po zelo znižani ceni, da požlahtnijo prasičje pleme. Seglo se je po veliki beli pasmi, ker izkušnja uči, da se s tisto dadó napake naše deželske svinje najhitreje odpraviti; odlikuje se tista po velikosti, rodovitnosti in hitri rasti, širokem ravnem hrbtu, dobrih ledjih, dolgem životu, globokih prsih, kakor tudi zbočenih rebrih; pleče in krače imajo prav dobro razvite mesne partije. Štiri mesece stare živali te pasme tehtajo dostikrat 50 kilogramov, dorasle izpitane pa čez 400 kilogramov. Za mala gosdodarstva pa reja čistokrvne pasme ni pripravna, ker potrebujejo te žlahtne pasme, da uspevajo, pred vsem dobre, skrbne postrežbe in obilne hrane, zato je čistokrvne svinje mogoče le tamkaj rediti, kjer imajo tudi pripravne, zračne, svetle, lahko snažilne hleve. Kdo misli, da bo mogel v kaki leseni kolibi, kamor ne prodira ne svetloba ne zrak, kjer se žival ne more gibati, kjer stoji globoko v blatu, rediti čistokrvne svinje, se zelo moti, in se ne sme čuditi, ako se svinje izprevržejo. Križanci pa so veliko trdnejši, pri njih je združena trdna nrv deželske pasme in dobre lastnosti angleške pasme, kakor rodovitnost, nagla rast in pitalnost in ker vsako hrano rade žró, izkoniščajo jed tudi boljše. Svinjerejem je torej po razumnem delovanju c. kr. kmetijske družbe štajerske podana priložnost, da si z oskrbo subvencijskega mrjasa z malimi stroški naglo izboljšajo svoje malovredno deželsko prasičje pleme. Samoumevno je, da je treba tem križancem tudi dobro streči (zračni, svetli hlev, postrežba in živež), da se omenjene dobre lastnosti razvijejo in se dosežejo največi doneski. Opustiti se mora mnenje, ki je pri kmetskem ljudstvu, žal, zelo ukoreninjeno, da svinja sploh ne potrebuje nikake postrežbe in da se redi tudi v največjem zanemar-

jenju. Ako bi se ljudje svinjereje poprijeli z nekoliko večjo pazljivostjo, razumnostjo (in ljubeznijo), bi se mnogim kmetovalcem odprl znaten, do sedaj nepoznat vir dohodkov, mi bi se lahko osvobodili uvažanja svinj iz Ogerskega, ker bi si jih za potrebo sami priredili. Naš denar bi ostal v deželi in prosti bi bili kužnih živalskih bolezni, ki se vedno k nam zatrošajo iz Ogerske. Naj bi te besede bile mala izpodbada.

(Občekoristne stvari.) Če hočeš mrčes iz kurjih hlevov pregnati, vzami en par pešic apnenega praha, potrosi ga po stenah in stropu hleva tako, da se bo v hlevu močno kadilo. Apneni prah zaleze se vse sklepe, razpokline v hlevu in vniči vsakoršni mrčes. Kar se prahu na tla vsede, naj se čez nekoliko minut z blatom v kot pomete. To se mora drugi dan ponoviti in gnoj pomešan z apnenim prahom izkidati. Tako prašenje ima tudi ta hasen, da ves smrad iz hleva odžene.

(Ne zatirajte krote!) Krote so jako koristne v vseh vrtilih, ker one požrejo strašansko veliko kobrov, pajekov, deževnih glist, polžev, gosenic in drugih škodljivcev. V tem obziru so krote neprecenljive vrednosti in se nesmejo nikdar umoriti, ampak k večjemu vloviti in na drugo mesto prestaviti.

Tiskarna
W. Blanke, Ptuj,
glavni trg 6,
uredjena z motori, najnovejšimi stroji in modernimi pis-
menkami (črkami)
prevzame vsakoršna tiskovna dela,
kakor: poslovne liste, računc, pobotnice, fakture, tabele,
okrožnice, prospekte, cenilnike, nadpisne liste, nadpise na
listih, povabila, pesmi, programe, vizitnice, plesni red, šta-
tute (pravilo), tarife za jedila in pijačo, zaročne in ženit-
bene liste, oglase (plakate), smrtne oglase, letna poročila
itd. Prevzame se tudi natis brošur in spisov (knjig.)
Lastne knjigoveštvo.
Velika zaloga dvojezičnih tiskovin za cerkvene, občinske
in šolske urade itd. itd.

Celje Alois Walland Celje
trgovino špecerijskega blaga na debelo in drobno.
Zaloga parne moke
firme C. Scherbaum & Söhne v Mariboru po najnižji ceni,
v Celji poštine prosto.
Razpošiljatev kave po 5 kil franko na vsako poštno postajo, po nižji
ceni kakor v Trstu.

Brata Slawitsch
v Ptuj priporočata
Singer A } šivalne stroje, „Hove C“ za črevlarje
„Medium“ } in krojače,
„Titania“ }
„Ringschiffchen“, šivalne stroje za črevlarje in krojače,
Cylinder Elastik za črevlarje, „Styria“-bicikelne.
Zaloga vsakoršnih delov za bicikelne in stroje.
Vsak naj zahteva cenilnik (Preisliste.)